

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчын удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Канфіскацыя.

№ 27 (78) „Сялянскай Нівы“, 6 старонак друку, які быў прысьвечаны святкаваньню абвешчання Незалежнасьці Беларусі, па загаду камісара ўраду на м. Вільню канфіскаваны за артыкулы: 1) перадавіца „Святкаваньне“, 2) акт „Устаноўная Грамата Рады Беларускай Народнай Рэспублікі і 3) карэспандэнцыя з вёскі „Маладыя саколы“.

Аб беларускай мінуўшчыне.

Беларусы паходзяць ад старых славянскіх плямёнаў Крывічоў, Дрэговічаў і Радзімічаў. Гістарычнае жыцьцё Беларусаў пачынаецца з IX стагоддзя. Беларусь тады была падзелена на некалькі невялікіх княстваў, сярод якіх, цэнтральнае месца займала вольнае Полацкае гаспадарства.

У гэтым перыядзе гісторыі Беларусі, дробныя беларускія княствы вельмі часта ваявалі паміж сабою, чым, бязумоўна самі сябе, узамна адны другіх аслаблялі. Калі-ж на іх напалі чужынцы суседзі, дык яны ня мелі сілы абараніцца ад іх і гэтакім чынам часта напалі пад чужацкае панаваньне. Найчасцей прыходзілася ваяваць з кіяўскімі князямі, якія забіраючы беларускія гаспадарствы, праганялі беларускіх князёў. Беларускія князі, у гэтакім выпадках уцякалі са сваімі дружнымі да Літвіноў, якія давалі ім прыстанішча пераймаючы ад Беларусаў іх культуру і г. д.

Беларускія князі ўцёкшы ў Літву, часта збіралі там ваенныя дружны і выступалі ў барацьбу са сваімі ворагамі, але-ж дзеля таго, што і акупанты, кажучы на сучаснаму, былі продкі сучасных Украінцаў блізкіх Беларусам па нацыянальнасьці, дык гэтакія ваенныя выправы беларускіх князёў-ўцякачоў з чужымі Літвінамі пасьпеху ня мелі, аж да таго часу калі маскоўскія, а ў тым і беларускія абшары падпалі пад татарскую няволю.

З часам Беларусы так зажалі ў Літве, што ўзялі перавагу над Літвінамі. Літоўскія князі часам прымалі ад Беларусаў хрысьціянскую веру і радніліся з Беларусамі. Дык цераз гэта беларуская мова памалу запанавала на Літве, яна там была тагды гаспадарственаю моваю. Карыстаючыся тым, што Татары заваявалі рускія гаспадарствы, пашлі дзесь на Памолжа і ніякай абароны не мелі на сваіх новых межах, Беларуска-Літоўскае гаспадарства паступова забірала адну частку Беларусі за другою, а пасля так стала, што Беларуска-Літоўскае гаспадарства пашырылася аж да Кіева. Беларуска-Украінскі народ прыхіляўся да Беларуска-Літоўскага гаспадарства вельмі ахвотна, бо гэта вызваляла іх ад татаршчыны. І гэтак было ў працягу некалькіх стагоддзяў да часу князя Ягеллы, які ажаніўся з польскаю каралеваю Ядвігаю і стаў каралём Польшчы. Гэты выпадак стварыў саюз з Польшчай, але-ж Беларуска-Літоўскае гаспадарства мела свайго князя і кіравалася сваімі законамі, якія пісаліся на беларускай мове. Некалькі разоў былі

Гістарычныя падзеі і акты.

1-шы Усебеларускі Зьезд і Рада Беларускай Народнай Рэспублікі.

Расейская лютая рэвалюцыя абвешчала самаазначэньне народаў расейскай імперыі. Карыстаючыся гэтаю магчымасьцю паўстала многа беларускіх нацыянальных арганізацыяў, якія вялі нацыянальную беларускую працу, кожная ў сваім коле, кожная мела свае нейкія асобныя кампэтэнцыі. Беларускія арганізацыі паўсталі ў вайсковых аддзелах, у работніцкіх арганізацыях Расеі і г. д. І гэтак было ад лютага да сьнежня 1917 году, пакуль Менск, як асяродак Беларусі, ўзяў ініцыятыву і знача пры пасярэдніцтве менскіх арганізацыяў 17 сьнежня сабраўся першы Усебеларускі Зьезд у Менску, які склаўся ад прадстаўнікоў сялянскіх, салдацкіх і работніцкіх беларускіх арганізацыяў.

1-шы Усебеларускі Зьезд меў болей за тысячу прадстаўнікоў і гэтым меў поўнае аўтарытэнае права ворахчы аб долі Беларускага Народу.

Трэба адзначыць, што ў той час цягнулася яшчэ вайна з Немцамі, дык лічачы, што Беларусі цераз гэта пагражае падзел, Зьезд пастанаўляе станоўка не дапусьціць да гэтага, а ідучы сьледам тагочаснай палітычнай думкі агаджаецца, як праўны і самастойны сябра ўвайсьці ў склад Расейскай Фэдэр. Рэспублікі.

Але-ж у самай Расеі за гэты час здарыўся пераварот. Часовы Расейскі Урад, які дэклараваў самавызначэньне народаў і фэдэрацыйны лад Расеі, капітуляваў перад бальшавікамі. Бальшавікі-ж захапіўшы ўладу ў свае рукі пашырылі гэтую ўладу і на Беларусь. А дзеля гэтага разганалі 1-шы Усебеларускі Зьезд ня даўшы яму выбраць Выканаўчы Орган Зьезду. У гэтакім выпадку існаваўшая дагэтуль Беларуска-Літоўская Рада, прэзыдыум Зьезду пастанаваў склікаць 2-гі Зьезд, а да часу сабрания 2-га Зьезду абвешчыць сабе законным выканаўчым органам 1-га Усебеларускага Зьезду і пашырыць свой склад прадстаўнікамі краёвых арганізацыяў, як беларускіх, гэтак са-

ма і арганізацыяў іншых нацыянальнасьцей засяляючых Беларусь. Гэтакім чынам стварылася Рада Беларускай Народнай Рэспублікі.

Карыстаючыся тым, што бальшавікі яшчэ не ўмацавалі сваёй улады, Рада Беларускай Народнай Рэспублікі памалу вяла сваю працу. І толькі калі Менск быў заняты акупацыйнымі войскамі, Рада Беларускай Народнай Рэспублікі на паседжаньні 24 сакавіка 1918 г. пастанаваў, а 25 сакавіка таго году абвешчала акт Незалежнасьці Беларусі. Тут ізноў Беларускай Народнай Рэспубліцы сталі на перашкодзе Немцы, якія нешта быццам абяцалі, але-ж нічога не давалі, аж пакуль самі Немцы не ўцяклі. Гэтак адно няшчасьце за другім напалі на маладую Беларускую Рэспубліку, бо ў той час яе тэрыторыя стала арэнаю барацьбы мацнейшых народаў: расейскага і польскага. Яны захапілі ўсю тэрыторыю Беларусі і падзялілі яе цэла на часткі, а Рада Беларускай Народнай Рэспублікі цераз гэта самае распалася. Тут ужо пашлі арыентацыі хто за ўсход, а хто за захад. Некаторыя-ж асталіся на сваім незалежніцкім нацыянальным грунце.

Рэзалюцыі 1-га Усебеларускага Зьезду 17 сьнежня 1917 г.

Усебеларускі Зьезд ўколькасьці звыш тысячы чалавек прадстаўленых сялянствам, салдатамі і работнікамі і ўсімі дэмакратычнымі арганізацыямі цэлага краю, абгаварыўшы цяжкое палажэньне ўсёй Расейскай Дэмакратычнай Фэдэрацыйнай Рэспублікі і асабліва крытычны момант для Беларусі, прызнаў неабходным:

1) Замацоўваючы свае права на самаазначэньне, абвешчанае расейскай рэвалюцыяй і ўстанаўляючы дэмакратычны рэспубліканскі лад у межах Беларускай Зямлі, для ўратаваньня роднага краю і адсланеньня яго ад падзелу і адарваньня ад Расейскай Дэмакратычнай Фэдэрацыйнай Рэспублікі, 1-ны Усебеларускі Зьезд пастанаўляе: зараз-жа стварыць са свайго складу орган крайовае ўлады ў асобе Усебеларускае Рады Сялянскіх, Салдацкіх і Работніцкіх

імкненьні да таго каб парваць усякую сувязь з Польшчай, але-ж гэта не ўдавалася. Аднак-жа час рабіў сваё: прости народ ня меў тагды ніякіх правоў, над ім цалком гаспадарыла шляхта. Беларуска-Літоўская апалічвалася, дык ужо ёй ня трэ было ніякай незалежнасьці. Люблінская вунія, якая адбылася 1 ліпеня 1569 году фактычна скасавала Беларуска-Літоўскую дзяржаву. З таго часу пачалося ўводзіцца ўсе польскае і гэтакім чынам беларуская мова была выкінута з дзяржаўнага ўжытку; яна асталася толькі ў самых гушчых сярмяжнага народу.

Калі Польшчу падзялілі суседзі, дык Беларусь напала пад Расею. Пад расейскім панаваньнем Беларусі лепш ня было, бо аж да 1905 году, карыстацца беларускаю моваю ў друку было забаронена і толькі расейская рэволюцыя 1905 году прынесла паднявольнай Беларусі маленькую льготу; з гэтага часу пачаліся друкавацца беларускія кніжкі і газеты.

Ад гэтага часу распачынаецца больш арганізаваны беларускі рух, які падрыхтоўвае фундамант пад поўную незалежнасьць Беларусі.

Аднак-жа расейская лютая рэвалюцыя, якая здавалася прыблізіла гэтае жаданьне да

здзейсьненьня, прынесла новы падзел Беларусі на тры часткі.

Самая большая частка апынулася пад СССР, ды ізноў падзелена на дзьве частціны. Першая з гэтых часткаў цалком русыфікуецца, бо ўсё там вядзецца парасейску і Расейцамі-ўрадаўцамі. Другая частка мае быццам асобную рэспубліку, але-ж гэта толькі на паперы, фактычна-ж Радавая Беларусь залежыць ад Масквы. Праўда, там пашырана беларускае пачаткавае школьніцтва і нешта робіцца адносна вышэйшых устаноў. Але-ж уся тая праца не дае карысных вынікаў, дзеля таго, што вядзецца аднабока, пабальшавіцку. Беларусы пад Латвіяй, таксама маюць сетку беларускага пачаткавага школьніцтва, якое ўтрымліваецца на дзяржаўны бюджэт, а на т' ёсьць дзьве дзяржаўныя гімназіі. У найгоршым палажэньні справа школьніцтва нахадзіцца ў Польшчы дзе мы беларускіх школаў ня маем. Ня глядзячы на гэта нацыянальная сьвядомасьць пад Польшчай узмацоўваецца можа найбольш чымся ў іншых частках Беларусі, бо гэтаму якраз спрыяюць цяжкія ўмовы жыцьця і варажыя палітыка, якую вядзе ўрад адносна Беларусаў.

Дэпутатаў, якая часова становіцца на чале кіраўніцтва краем, уступаючы ў жыццёвыя зносіны з цэнтральнаю ўладаю, адказнаю перад Радай Работніцкіх, Салдацкіх і Сялянскіх Дэпутатаў.

2) Радзе, як часовай народнай уладзе ўва ўсім краю, даецца ўсебеларускім Зьездам наказаць, вызначаючы яе правы, абавязкі і бліжэйшыя заданьні.

3) У аснову сваёй працы Рада павінна ўзяць тыя рашэньні і пастановы, якія прыняты 1-м Усебеларускім Зьездам.

4) Для вырашэньня раду бягучых пытанняў кіраваньня Беларускай ўсебеларускай Рады Сялянскіх, Салдацкіх і Работніцкіх Дэпутатаў павінна склікаць 2-гі ўсебеларускі Зьезд, незалежна ад гэтага Рада з першага дня свайго паўстаньня прымае неабходныя меры для хутчэйшага скліканьня Беларускага ўстаноўчага Сабраньня, якое павінна вырашаць долю Беларускага Народу.

5) Рада сваім паўстаньнем канцэнтруе ў сабе ўсе функцыі адказнага, кіраваньня краем, гэтым заступае абавязкі якія дагэтуль выконваліся паасобнымі арганізацыямі.

6) У мэтах абароны нацыянальнага багацьця і захаваньня бяспечнасьці краю Рада прымае меры, у згодзе з цэнтральнаю ўладаю, аб вывадзе польскіх легіянаў з абшараў Беларусі і расфармаваньня іх у самым найкарацейшым тэрміне.

7) У мэтах стварэньня гарантыяў забясьпячэньня часовай рэвалюцыйнай уладзе ў краі выпраўненьня ўсіх пастаноў Зьезду, Рада прыступае да неадкладнай арганізацыі тэрытарыяльнага беларускага войска на шырокіх дэмакратычных асновах, ня робячы ўшчэрбку фронту.

8) Выканаўчым органам Часовай Краёвай Улады пасылаюцца свае прадстаўнікі, як да Цэнтральнай Усерасейскай Улады так і да ўсіх іншых Рэспублікаў Расейскай Фэдэрацыі, а так-жа для ўдзелу ў перагаворах аб міры, якія вядуцца, дзеля абароны судзьдзеньня і неадзельнасьці Беларусі і не адрываць яе ад Расейскай Фэдэрацыйнай Рэспублікі і рэшту ўсіх прынятых дэмакратычнага міру, абвешчанага Радай Работніцкіх, Салдацкіх і Сялянскіх Дэпутатаў.

9) У зямельным пытаньні Рада павінна неадкладна фактычна перадаць усю зямлю з жывым і мёртвым інвэнтарам бяз выкупу ў рукі працоўнага сялянства праз Зямельныя Сялянскія Камітэты.

10) Адносна да лясоў Часовая ўлада павінна прыняць іх пад свой загад і праз пасярэдніцтва мясцовых органаў Народнай Улады ўрэгуляваць правільнае выкарыстаньне іх толькі ў інтэрэсах працоўнага народу.

11) Рада павінна неадкладна прыняць самыя рашучыя меры да прыпыненьня расхаленьня некаторымі асобамі і групамі народных багацьцяў, а іменна: лясоў, народных майнткаў і інш.

12) Рада павінна прыняць меры да неадкладнага ўстанаўленьня народнага кантролю над прамыслам і гандлем.

13) Рада забясьпячае правільную і карысную граду мясцовых дэмакратычных органаў зямскага і мястовага самаўраду.

14) пры ліквідацыі вайны Рада павінна прымаць меры да затрыманьня ваеннай маёмасьці, якая знаходзіцца на тэрыторыі Беларусі у межах краю.

15) Створаньня камітэты эканамічныя і аб уцекачоў знаходзяцца пад кіраўніцтвам Нацыянальнай Рады Беларусі.

Рэзалюцыя Рады 1-га Усебеларускага Зьезду.

Абгаварыўшы пытаньне аб палажэньні 1-га Усебеларускага Зьезду і яго Рады, Рада па закрытым сваім паседжаньні 18 сьнежня 1917 года паставіла:

1) Лічыць 1-шы Усебеларускі Зьезд гвалтам разазнаным.

2) Рада Зьезду прызнаецца выканаўчым органам Зьезду, на абавязках якое ляжыць правядзеньне ў жыццё ўсіх рашэньняў і пастаноў Зьезду.

3) Папоўніць Раду Зьезду адзямлячэстваў і іншых групаў, якія дэлегавалі сваіх прадстаўнікаў са Зьезду ў Раду і даць права адводу, водкіку і кооптацыі.

4) Вобласны Камітэт пры ўсерасейскай Радзе Сялянскіх Дэпутатаў, Вялікая Беларуска-Радэ, Часовае Беларускае Бюро і г. п. арганізацыі неадкладна спыняе сваё існаваньне і перадаюць усе сваі справы і належную ім маёмасьць у распарадак Рады.

5) Цэнтральная Вайсковая Рада існуе, як падпарадкаваны орган Рады Зьезду.

6) 2-гі ўсебеларускі Зьезд склікаецца ў самым кароткі працяг часу.

7) У мэтах павялічэньня аўтарытэцнасьці Рады і перадатачэсьці ўлады, прэзыдыўмам Рады павінен быць прэзыдыўм Зьезду, папоўнены адным заступнікам старшынні і 2-ма сэкратарамі.

Устаноўная Грамата да Народу Беларусі.

У перыяд сусветнай вайны, якая збурнула адныя моцныя дзяржавы і аслабіла другія, праснулася Беларусь да гаспадарственага жыцьця. Пасьля трох ацаловаў сталеццяў няволі ізноў наўвесь сьвет гаворыць Беларускі Народ аб тым, што ён жыве і будзе жыць:

Вялікае Народнае Сабраньне — Усебеларускі Зьезд 5 — 17 сьнежня 1917 г. рупчыся аб долі Беларусі, зацьвердзіў на яе землях рэспубліканскі лад. Выпаўняючы волю Зьезду і ахоўваючы правы народу, Выканаўчы Камітэт Рады Зьезду гэтак паставіў аб дзяржаўным складзе і правах і вольнасьцях яе грамадзян і народаў:

1) Беларусь у межах рассяленьня і лічб-

нае перавагі Беларускага Народу абвешчаецца Народнай Рэспублікай.

2) Асноўныя законы Беларускай Народнай Рэспублікі зацьвердзіць Устаноўчае Сабраньне Беларусі, скліканае на аснове агульнага, роўнага, простага, тайнага і прапарцыянальнага выбарнага права бяз розніцы роду нацыянальнасьці і рэлігіі.

3) Да таго моманту, калі зьбяроцца ўстаноўчае сабраньне Беларусі, законадаўчая ўлада належыць Радзе Усебеларускага Зьезду, папоўнянай прадстаўнікамі нацыянальных меншасьцей Беларусі.

4) Выканаўчая і Адміністрацыйная ўлада ў Беларускай Народнай Рэспубліцы належыць Народнаму Сэкратарыяту Беларусі, назначанаму Радай Усебеларускага Зьезду і перад ёю адказнаму.

5) У межах Беларускай Народнай Рэспублікі абвешчаецца свабода слова, друку, сабраньняў, забастовак, саюзаў, безумоўная свабода сумленьня, незачэпнасьць асобы і памешканьня.

6) У межах Беларускай Народнай Рэспублікі ўсе народы маюць права на нацыянальна-пэрсональную аўтаномію; абвешчаецца роўнапраўнасьць усіх моваў народаў Беларусі.

7) У межах Беларускай Народнай Рэспублікі права прыватнай уласнасьці на зямлі касуецца. Зямля перадаецца бяз выкупу тым хто сам над ёю працуе. Лясы, вазьры і нутры зямлі абвешчаюцца ўласнасьцю Беларускай Народнай Рэспублікі.

8) У межах Беларускай Народнай Рэспублікі ўстанаўляецца максымальны 8-мі гадзінны дзень працы.

Абвешчаючы ўсе гэтыя правы і вольнасьці грамадзян і народаў Беларускай Народнай Рэспублікі, мы, Выканаўчы Камітэт Рады Усебеларускага Зьезду, забавязуемца быць на варце закону і парадку ў Рэспубліцы, сьцерагчы інтарэсы ўсіх грамадзіх і народаў Рэспублікі і ахоўваць правы і вольнасьці працоўнага народу, а таксама прыкласьці ўсе натузі, каб склікаць у найхутчэйшым часе Устаноўчае Сабраньне Беларусі.

Усіх верных сыноў Беларускай Зямлі заклікаем дапамагчы нам у нашай цяжкай і адказнай працы.

Выканаўчы Камітэт
1-га Усебеларускага Зьезду.

Дана ў Менску-Беларускім
9 сакавіка 1918 году.

СЯЛЯНЕ!

Аб усіх крыўдах, аб зьдзеках адміністрацыі і аб вашым жыцьці пішыце ў сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

Паэтыцкае творчасць Явкі Купалы.

(З нагоды 20-летняга юбілею ягонаў літэратурнай творчасці: 1905—1925).

1. Творчасць лірыка-эпічная.

В. „Безназоўнае“.

„З павяўшай славы быўшых дзён,
„З магільных прадзедавых крас,
„Пад стогн няволі, путаў звон,
„Мы зложым песьню, зложым сказ,
„А так агністы, як пажар,
„А громкі так, як грому ўдар“...
Я. Купала.

Ізноў праходзе некалькі год ад выхаду „Спадчыны“ (1922 г.) і вось, ужо ў 1925 годзе, зьяўляецца на паліцах кнігарняў, апошні з дасюльшых, зборнік купалавых паэзіяў: „Безназоўнае“, выпушчаны ў сьвет праз г. з. „Дзяржаўнае Выдавецтва Беларусі“ ў Менску.

Зборнік гэты, раўнуючы да папярэдніх („Шляхам жыцьця“; „Спадчына“) — невялікі, у ім толькі 104 старонкі, затое ён багата выданы і адпавядае сучасным паняццям аб зборніку паэзіяў, ад якога вымагаюць: прыгожай вокладкі, добрай паперы, выразнага друку, ну і, прадусім зразумела, ня шмат, але цэннага літэратурнага зместу.

Усі гэтыя вымогі „Безназоўнае“ здавальняе ў значнай меры.

На спецыяльную ўвагу заслугоўвае каляровая вокладка, у рысунку якой модэрністычны стыль, спрытна злучаны з беларускімі народнымі ўзорамі, а гэтак-жа: добры, выразны друк зборніку з шырака, без эканоміі паперы, параскіданымі, вершамі, ды і рожныя тыпаграфічныя ўпрыгожаньні, павялічваючы эстэтычнае здаволеньне чытача з кніжкі, ужо праз адзін толькі мастацкі яе выгляд.

А цяпер прыгледзімся крыху да самага яе зместу, у першую-ж чаргу да спосабу раскладкі матэрыялу ў зборніку.

У процівагу таму, што мы бачылі ў папярэдніх зборніках песьняра, у „Безназоўным“ ні машака падзелу на асобныя аддзелы і толькі, прыгледзіўшыся бліжэй, можна прыкмеціць ў ім дзьве асобныя групы вершаў: 1) палітычную (ст. ст. 1 — 37), і 2) мятаную з рожнародным зместам (ст. ст. 38—102).

І-шая група верша — „палітычная“, адпавядае аддзелу „вершаў патрыятычных“ у папярэдніх зборніках, назвалі-ж мы яе гэтак таму, што змест яе, відаць, каб угадзіць чырвоным валадаром, моцна запраўлены „камуністычна-пралетарскім“ сосам, якога мы ня бачылі ў яго раней. Да найбольш яскравых „кветак“ у гэтым сэнсе належаць гэтыя вершы як: 1) „Арлянтам“ (ст. 24), — прысьвячаны, як відаць са зместу, беларускім „камсамольцам“, 2) „Павалі вась“... (ст. 30), — усхваляючы лад і ганьбуючы буржуазную ўропу, пісаны-ж з нагоды запрашаньня бальшавікоў на міжнародную канфэрэнцыю ў Гэнуі і 3) „На сьмерць Сьцяпана Булата“, нейкагась відаць беларускага „камунара“, бо ў прыпеўцы да гэтага вершу, усьцяж паўтаранца фраза „Сьні, таварыш, аб Камуне!“ (ст. 34).

Вершы гэтыя маюць у сабе нештась прыкрае і ня смачнае і калі-б ня высокая тэхніка іх, дык вагульлі трудна была-б сабе ўявіць, што гэта піша Купала, а ня нейкісь Вольны ці Александровіч.

Дый ня дзіва, што гэтак чытаючы здаецца, бо й сапраўды ўвесь гэны камунізм ёсьць, ня скажам — фальшывы, але ў кожным выпадку — штучны, вымушаны, камбінаваны...

Найлепш сьведчыць аб гэтым ўступны верш „Безназоўнага“, змест якога наступны:

„...О так! Я — пролетар!...
„Яшчэ учорах раб пакутны —
„Сягоньня я зямлі ўладар
„І над царамі цар магутны!

„Мне бацькаўшчынай цэлы сьвет,
„Ад родных ні ў я адварнуўся...
„Адно... ня збыў яшчэ ўсіх бед:
„Мне сьняцца сны аб Беларусі!“

Вось-жа замест гэтага, сільнага ў сэнсе паэтыцкага выразу, вершыку, калі мы яго пераложам на штодзённую мову звычайных сьмяротных, будзе выглядаць больш-менш гэтак: „Прабаваў я, паночкі вы мае, зрабіцца камунарам-пралетарам і ўглядацца на справы беларускія з пункту гледжаньня космопалітычна-інтэрнацыянальнага, але ткі нічога ня вышла, бо ня здолеў я вырачыся зацікаўленьня беларускім адраджэнскім рухам ды і усялякімі справамі беларускага народу і застаўся гэтакім-жа як быў, вышэйшым з народу беларускім інтэлігентам, радыкалам у пытаньнях клясавых, але, адначасна з гэтым, і адзінкай з выразным, нацыянальным творам!“

І вось, сапраўды, у іншых вершах гэтай групы бачым выразную, патрыятычную афарбоўку і пачынаем пакрысе пазнаваць старога Купала.

Да гэтых твораў прадусім належыць большая частка паэзіяў 10-ці вяршавога цыкля „Безназоўнае“ (ст. ст. 8—23), але і там ў патрыятычных тэмах ня мала ёсьць пралетарскай надметкі ў постаці захваленьня бальшавіцкага ладу, а некаторыя вершы проста такі з’яўляюцца нейкімсь асаблівым сымбіёзам гэтак процілежных пачуцьцёў як патрыятычнае і камуністычнае, у рэзультатце чаго бачым арыгінальна фэпэж: ні то якісь „камуністычны, беларускі патрыятызм, ні то патрыятычны камунізм! Зьявіцца гэтае можна тлумачыць з аднаго боку анармальнымі ўмовамі беларускага палітычнага жыцьця, з другога-ж — гэта, бязсумліўна, плод спрытнай, бальшавіцкай „нацпалітыкі“, у выніку якой шмат хто з беларукаў інтэлігенцыі ў Менску, ды-й ня толькі ў Менску, прыхіліліся да гэткай хваравітай ідэалёгіі....

„Яшчэ ня ўся работа зроблена,
„Ня ўсё жыццё у нас пажата, —

Нячуваныя зьдзекі.

Дня 16 г. м. атрымана тэлеграма ад п. Рагулі з Любчы, Наваградзкага п., у якой пасол наказвае аб галадоўцы 70 палітычных вязняў у Наваградку на знак пратэсту проці катаваньня іх у дэфэнзыве. Разам з гэтым тэлеграма падае, што адзін з катаваных звар'яцеў. Па атрыманьні гэтай тэлеграмы Старшыня Беларускага Пасольскага Клубу пас. Ярэміч выслаў тэлеграму такога зместу:

Віцэстаршыня Бартэль
Копія Міністру Sprawiedliwosci
Варшава.

У наваградзім вострозе семдзесят палітычных вязняў галадуюць на знак пратэсту проці катаваньня ў дэфэнзыве. Вязень Парфіяновіч, здаецца, звар'яцеў. Прашу аб распараджэньні з мэтай ліквідацыі галадоўкі, а таксама і падняцьці сьледства.

3 жыцьця пад Польшчай.

Адносіны Польшчы да суседніх дзяржаваў.

У гутарцы з карэспандэнтам „Taegliche Rundschau“, міністар загранічных спраў Залескі ў наступны болей-меней спосаб ахарактэрываў адносіны Польшчы да суседніх дзяржаваў: Разьвіцьцё супакойных адносін у нашым суседзьмі сьвеець нам як зорка ў нашай палітыцы і дзеля гэтага ёсьць нашым пажаданьнем, каб гаспадарчыя адносіны з нашымі суседзьмі, таксама і з Немцамі, сталі рухлівейшымі і бяз спрэчак. Немцы пэўна таксама ў гэтым зацікаўлены. Міністар спадзяецца, што спатканьне яго са Штрэзэманам выясьніць сытуацыю, даючы нам магчымасьць крок за крокам пасувацца па тым шляху, які сабе польскі ўрад вызначыў у добра зразумелых гаспадарчых інтарэсах свайго краю.

На запытаньне карэспандэнта аб сучасных адносінах да Радавай Расеі ў сувязі з пагалоскамі аб прыпушчальных ангельскіх пачынаньнях у мэтах пакіраваньня Польшчы проці Рад. Расеі, п. міністар сказаў, што Англія ніколі ніякіх крокаў на гэта не брала. Ангельскаму ўраду добра ведама, што пажаданьнем нашым ёсьць захаваньне спакою з Расеяй. Гэтак ёсьць у сутнасьці і пан міністар пры гэтым зазначыў, што ангельскі ўрад гэтае пажаданьне пахваліў. Парушыўшы справы агульнага значэньня „страху перад бальшавізмам“, зазначыў п. міністар, што дзяржавы блізкія да Расеі павінны найсьлісьней адчуваць гэтую небяспеку бальшавізму.

* * *

Не пытай, не скажу я ні слова,
Дзе падзеўся з душы маея май,
Хай абхопіць маўчаньне грабова...
Не пытай, не скажу я ні слова,
Не пытай, не пытай...

Ня пытай, чаму вочы вагністы
Ррудца гэндзе*) ў далёкі той Край,
Дзе зіе Ускод прамяністы,
Чаму рвудца там вочы вагністы...
Не пытай, ня пытай

Ня пытай, не скажу я ні слова,
Дзе падзеўся з душы маея май,
Хай абхопіць маўчаньне грабова...
Не пытай, не скажу я ні слова,
Не пытай, не пытай...

Фр. Грышкевіч.

* гэндзе — там-там.

Тымчасам сутнасьць прадстаўляецца наадварот. У дзяржавах безпасярэдня суседніх з Расеяй, агітацыя зьяўляецца найменш выніклівай. Нават абшары, якія праз нейкі час былі пад бальшавіцкай ўладаю, сталі проста абароннаю сыяною проціў тэй прапагандзе. Эўропа глядзіць цяпер, у шмат якіх выпадках, на небяспеку бальшавізму цераз павялічанае шкло.

Польшча і Літва.

Апошнімі днямі газеты падаюць дзівотныя весткі быццам Польшча шыкуецца да варужнага нападу на Літву. Быццам Польшча збірае свае вайсковыя сілы на Літоўскую граніцу. Польскі ўрад стараецца гэтыя весткі ліквідаваць лічачы іх фальшывымі. Пры гэтым польскі ўрад завярае прэсу і ўрады другіх дзяржаваў, што ніякіх замахаў на Літву не гатовіцца. З другога боку газеты падаюць быццам Літва сьцягвае сваі аружныя сілы на польскую граніцу. І гэтая казачка ходзіць вакол ды ў сярдзіну.

Забастоўка ў Лодзі пашыраецца.

Урад запрапанаваў Лодзінскім работнікам што забаставалі і фабрыкантам, перадаць справу аб павышэньні зароботнай платы на разгляд ураду, а пакуль-што забастоўку спыніць і ўзяцца за працу. Але-ж ня глядзячы на гэта абвешчана агульная забаст. з пашырэньнем на ўсе галіны прамысловасьці і працы, акрамя шпіталаў, Касы Хворых і Ратунковай Помачы.

На канфэрэнцыі міністраў з прамыслоўцамі апошнія заявілі, што ніякае падвышкі зароботнай платы яны прызнаць ня могуць.

Устава проці камуністых.

18 г. сакавіка Соймавая Канстытуцыйная Камісія разглядала прапазыцыю эндэкаў у справе ўставы проці камуністых. Некаторыя з паслоў выступілі проці гэтага праекту, іншыя хацелі каб праект пашырыць і на іншых асоб, што вядуць працу проці польскае дзяржавы. Дзеля таго, што ўсе новыя прапозыцыі пры галасаваньні адпалі, дык першы эндэцкі праект астаўся на парадку дня, а затым будзе ён разглядацца на наступным паседжаньні:

З вышэй паданага бачым, што Палякі яшчэ больш востра хочуць узяцца за „камуністых“, пад які назоў ахвотна падтасоўваюць наагул беларускіх актыўных працаўнікоў.

Выпадак у канстытуцыйнай камісіі Сойму.

На паседжаньні канстытуцыйнай камісіі Сойму ў часе прамовы ўкраінскага пасла Хруцкага ў справе праектаў аб зьмене выбарнага закону, польскі пасол хадэк Сасінскі ўдарыў пасла Хруцкага ў грудзі. Украінскі соймавы Клуб пратэстуе проці гэтага барбарскага выпадку і кляміць неразумны паступак польскага пасла.

Скандал у рэдакцыі „Польскага Слова“.

У Львове, у рэдакцыі газеты „Польскае Слова“ здарыўся скандальны выпадак. Гэтая газета зьмесьціла артыкул „Па вечныя часы“ ў якім апісвалася, што ў Львове Панская вуліца, тагды калі ў 1917 годзе была пераіменавана на вуліцу Бэм-Ермолі (па іменні аўстрыйскага генерала), дык выступаўшыя прамоўцы на урачыстасцях жадалі каб гэтае імя вуліцы асталося на заўсёды. Аж-но цяпер тая вуліца ўжо названа вуліцай Пілсудскага, дык, ізноў тыя самыя прамоўцы ў сваіх прамовах выяўлялі тыя самыя пажаданьні. За гэта зазлаваліся тры афіцэры польскае арміі, якія ўстроілі рэдактару газеты ў яго габінеце скандал хочучы адначасна ўдарыць рэдактара. Справа перададана Дырэкцыі Паліцыі.

Умовы загранічнай пазыкі.

„Dz. Wil.“ падае з Варшавы вестку, што ў справе амэрыканскай пазыкі, Амэрыка трымаецца сваіх першапачатковых умоваў, а іменна дамагаецца кантролю над Польскім Банкам, над выданай пазыкаю і каб быў віцэ-дырэктарам Польскага Банку — амэрыканец.

Па думцы праф. Крыжаноўскага гэтыя ўмовы прыемлімыя, толькі, прыняць іх ён ня меў поўнамоцтва. У найбліжэйшых днях на паравоце п. п. Млынарскага і Крыжаноўскага маецца прыехаць у Варшаву прадстаўнік Моргана і перагаворы пайдучь далей. Не выключана, што польская дэлегацыя затрымаецца ў Лёндане дзеля паразуменьня з прадстаўнікамі Ангельскага банку. Магчыма што атрымаюць ангельскае жыро на амэрыканскую пазыку для Польшчы.

„Яшчэ краіны стан пагорблены,
„Як быў застаўся ён гарбатым...“
— кажа Купала ў 9-м (найлепшым) вершы цыклю „Безназоўнае“ („Безназоўным“ ахрышчывае тут така паэт беларушчыну ўва ўсіх яе праявах), а ў вершы 8-ым таго-ж цыклю прасьцерагае і навучае што:

„... Трэба многа яшчэ, многа тысяч
„Рук завабіць, рук спагадных,
„Каб да сонца з сонца сьцежку высеч
„І спачыць у снах прынадных.
„Бо цікуе злосны вораг
„Тых, што спыняцца ня ў часе
„У сваім паходзе ў зорах
„І задрэмлюць на папасе“.

Адзначым тут мімаходам, што гэтым лясне выключна толькі *папасам этапам* на шляху да беларускага нацыянальнага вызваленьня з'яўляецца сучасная Радавая Беларусь, хоць некаторыя Беларусы, *выракаючыся ідэалам незалежнасьці*, і хацелі-б бачыць у ёй аканчальную разьвязку беларускага пытаньня.

Але вернемся да нашага агляду:

„Трэба, трэба дзён нямала тысяч
„З беларускім сэрцам, думай
„Мерыць сьветы, каб вышэй узвысіць
„Вызваленьне наша з глуму“...

канчае паэт свой верш, у якім найбольш знаменацельным і паказальным ёсьць зварот „з беларускім сэрцам, думай“, выяўляючы нацыянальны характар вершу, ня глядзячы на тое, што прысьвячан ён выпуску 1000-га нумару „Савецкай Беларусі“.

З іншых вершаў гэтага цыклю варта спыніцца над 5-ым і 6-ым у якіх Купала, *ідэалізу ючы* сучасную Радавую Беларусь, прадстаўляе яе ў пастаці нейкась самастойнай, славянска-сялянскай дзяржавы казачных часоў, умела ўжываючы формы прымітыву; вось пара адрыўкаў з гэтых, вельмі цікавых з боку літаратурнага, вершаў:

„Беларусь на куде
„У хаце сваёй села, —
„Чарка мёду ў рудэ,
„Пазірае сьмела.

„Сядзіць важна, сама
„Сабе гаспадыня,
„І прыбрана яна —
„Ніхто не закіне:

„На галоўцы вянок
„З сініх васілёчкаў,
„А чырвон паясок
„Стан абвіў дзявочы“...

— кажа паэт ў вершы VI-ым цыклю, а ў V-ым знаходзім вось якія прыгожыя, сымбалічныя радкі:

„А гоні ўжо узораны
„І сілы распакораны
„Ад паншчынных бяdot;
„Чакаюць стравы жораны —
„Зярыятаў не замораных,
„Чакаюць на ўмалот.

„А лапці і анучыны
„Адбэрсаны, адкручаны,
„Нуда маўчыць ціхом;
„Спраўляюцца заручыны
„Вясельніцы засмучанай
„З вясёлым жаніхом.

„Лявоніха... мяцеліца...
„Без памяці вяселяцца...
„— Гэй, дзьмі ў дуду дудар!
„Аколіца — асёліца
„Пад ногі сонцам сьцеліцца...
„Збудзіўся гаспадар!“...

На жаль! пакуль што, усё гэта толькі прыгожыя міражы!

Канчаючы гэтым агаварываньне цыклю „Безназоўнае“, спамянем тут яшчэ аб 1-ым вершы яго, цікавым з боку формы, а гэтак-жа выяўляючым польскія, літаратурныя ўплывы, якія чуваць і ў некалькіх іншых вершах гэтай групы, як напрыклад: „Б'юць на трывогу зва-

ны“... (ст. 27) і „З павяўшай славы“... (ст. 29).
З іншых вершаў I-ае групы зборніку заслугоўваюць на ўвагу: „У вырай!“ (ст. 6)— іскрысты, поўны магутнага размаху і юнацкага энтузіязму; „З павяўшай славы“... (ст. 29), — вызначны сілай пачуцьця і сьпеўнасьцю (пачатак яго далі мы ўперадзі нашага артыкулу); ўрэшце „Адшчэпленцам (загоднім)“ (ст. 35), з'яўляючыся прыруновым актам абвінавачваньня для беларускіх рэнэгатаў.

Канчаючы гэтым агляд першае групы вершаў („вершы палітычныя“) зборніку „Безназоўнае“, дамо тут на астатак, спамянуты вышэй верш „У вырай“:

„Гэй, вольныя птахі, саколія дзеді!
„У вырай! Да сонца вясёлкавым
[шляхам!
„Час сонца схаліці і сонцам ірдзеді
„І зьведываць сьветы арліным
[узмахам.

„Гэй, вольныя птахі, патомкі
[Крыччаў!
„Да неба! па зоры і гром прыруновы...
„Час крыльле расправіць — пагудка
[ўжо кліча
„Ўжо віхры цярэбяць да шчасья
[шлях новы!

„Гэй, вольныя птахі, ўладарнікі
[песьні!
„На шляхі, пад сьцягі красы
[і свабоды!
„Час выляцець к славе з пагібельнай
[плесьні
„І песьняй агністай дзівіці народы“.

Я. Сьветазар.

(Канчатак будзе).

НАВИНЫ.

— **Сабраньне Рады Інстытуту.** У чацьверг 24-сакавіка а 11 гадзіне адбудзецца сабраньне Рады Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

На парадку дзя будучыя такія справы:

- 1) Справаздача Цэнтральнага ўраду Інстытуту і Рэвізійнае Камісіі.
- 2) Падзел гурткаў на аддзелы.
- 3) Зацьверджаньне Рэгуляміну Інстытуту.
- 4) Зьмены Статуту Т-ва.
- 5) Зацьверджаньне бюджэту на 1927 год.
- 6) Вольныя прапазцыі.
- 7) Плян далейшай працы.
- 8) Бягучы справы.
- 9) Выбары сяброў Цэнтральнага ўраду і Рэвізійнае Камісіі.

— **Беларускія выданьні.** Вышла з друку і прадаецца ў беларускіх кнігарнях брашура, у якую ўходзяць пераклады невялічкіх гэтакіх твораў францускіх пісьменьнікаў: „Сэкрэт дэядзкі Карніля“ Альфонса Додэ; „Вярнуўся“ — Гюйдэ-Мопсан і „Паводка“ Эміля Золя. Цана брашуркі 30 грошай. Друк — кірыліца.

Таксама вышла з друку і прадаецца ў беларускіх кнігарнях брашура для дзяцей „Садок“, друкаваная лацінкай. Цана брашуркі 35 гр.

Вышаў з друку і прадаецца мясячнік для дзяцей „Заранка“, друкаваны кірыліцай.

— **Дамаганьне сем'яў арыштаваных паслоў і дзеячоў.** Сем'і арыштаваных у Вільні беларускіх паслоў і дзеячоў звярнуліся да міністра справядлівасьці:

„Нашы мужы, браты і бацькі пасьля іх арышту былі раптоўна перавезены і пасаджаны ў катаржанай турме ў Вровках, у Пазнаншыве. У гэтай турме здаюна тасуецца вельмі суровым рэжым. Не выдзяляюцца палітычныя вязьні, якім належыць права карыстацца некаторымі палёгкамі, асабліва адбываючы следчы арышт. Найбольш сустракае перашкодаў дакармліваньне, дастаўляньне часопісяў і кніжак, а таксама падтрымліваньне зносіў з сем'ямі, якія астаюцца ў Вільні — месце сталага жыцця заарыштаваных. Вялікія кошты падарожы, здароўе і сямейныя абавязкі не даюць нам магчымасьці даведацца да нашых мужоў, братоў і бацькоў. Думаем гэтаксама, што трыманьне іх адалёка ад месца, у якім выдзецца следзтва, не дапаможа хутчэйшаму заканчэньню яго“.

На падставе ўсяго гэтага сем'і просяць вярнуць іх кармільцаў назад у Вільню.

Апрача таго, сем'і зварачаліся да віцэ-прэм'ера Бартля, ад якога пачулі, ведама, шмат пекных слоў і... ўсё.

— **Абвестка аб Незалежнай Пар. Хлопскай.** Польская „Незалежная Партыя Хлопская“, і Беларуска С.-Р. Грамада абвешчаныя нелегальнымі і належыць да іх забаронена. Таго хто будзе належаць і браць удзел у працы, будучы жорстка караць — гэтак газорыцца у абвестках ураду.

— **Часопісь „Natio“ у кнігарнях.** Дзеля таго, што ў Вільні было патрабаваньне на мясячнік „Natio“, беларускія кнігарні парупіліся выпісаць з Варшавы гэты мясячнік і затым можна ўжо яго купіць у кнігарнях.

Што дзеецца ў сьвеце?

Да кітайскіх падзеяў.

Кантонская армія заняла І-Чынг, спраціў войска Шантунга на фронце Су-Кіанг ужо зламаны. Разбітыя арміі адступаюць на Шанхай. Ёсьць весткі аб заняцьці кантонцамі Нанкіну.

Нанкін заняты кантонцамі.

Падцьвярджаюцца весткі аб тым, што Нанкін заняты кантонцамі. Тры генаралы Чанг-Чун-Чанга перапілі да кантонцаў, дзеля гэтага кантонцы хутка ідуць наперад. Ву-Кінг таксама заняты. Ген. Чанг выехаў у Пекін на парадку да Чанг-Цзо-Ліна.

Шанхайскі порт у руках кантонцаў.

Усе ваенныя магазыны і марскія прылады ў Шанхайскім порце перайшлі ў рукі кантонскага войска разам з афіцэрамі і салдатамі. Кантонскі сыяг вывешаны над крэпасцю Ву-зунг, якая служыла апораю для кітайскага буржуазнага флоту ў Шанхай.

Югаславія маніцца ваяваць.

Югаславія, як пішуць газэты, робіць вялікія падрыхтоўкі да вайны. Ува ўсіх краінах Югаславіі ідзе будова шасэйных дарогаў і чу-

Да нас пішуць.

Незаконныя напады.

(Дабучын, Пружанскага пав.).

У адным з папярэдніх нумароў „Сялянскае Нівы“ пісалі мы аб пабіцьці на пастаруку ў Дабучыне Міхася Зарэцкага. Апрача Зарэцкага за тая сьпеўкі дасталося і яго сябрам. На другі дзень пасьля здарэньня з Зарэцкім на пастарунак у Дабучын заклікалі тых, з яго сяброў, што разам з ім пелі, ды саставілі на іх пратакол. Праз месяц назвалі іх у гміну. Калі яны там зьявіліся, сэкрэтэр абав'язваў іх сацыялістымі (мо' камуністымі?) і даводзіў, што яны пелі інтэрнацыянал. Хлопцы не прызнаваліся да гэтай няпраўды. Тады сэкрэтэр казаў ім падпісацца. Янка Букач, выступіўшы ўперад, прасіў сэкрэтэра прачытаць змест паперы, на якой ім трэба было падпісацца. Гэта просьба Букача не ўспадобалася памоцніку сэкрэтэра. Вылезшы з-за стала кінуўся ён з кулакамі на апошняга і загражаў паліцыяй. Дык вось толькі пасьля гэтай лаянкі згадзіліся ў гміне прачытаць ім змест гэтай паперы. Быў гэты наказ, паводле якога прыпадала хлопцам кара па 15 злотых на душу, або па 3 дні адседкі, апрача таго прышлося заплаціць 1 зл. 50 гр. за справу ў адміністрацыйным судзе. Нічога хлопцам не аставалася рабіць, як падпісацца.

М. С.

„Пуд у царкве“.

У нашай Радашкаўскай царкве здарыўся „пуд“. З суботы на нядзелю 26 лютага г. году наш бацька быў нездаровы і за тым не пайшоў атпраўляць нешпару. Якраз а паўначы ўбачылі людзі, што ў царкве гараць агні. Убачыла і паліцыя, і стораж царквы з паліцыяй адамкнулі царкву і пашлі глядзець што там такое, думалі можа які злодзей улез. Але шукалі па ўсіх кутках нікога не знашлі і ўсё ляжала ў парадку. *Перад абразам Маткі Боскай і Хрыста гарэлі сьвечкі.

Ці гэта на што варожа, ці ве, Бог яго ведае, а ўжо нашы цёткі-бабкі языкамі лапочуць як малатарнямі: гэта, мая ты, зязюлячка варожа на тое, а іншая гавора на што другое. Як будзе, то будзе, а нашым бабкам ёсьць што гаварыць.

Гарэлік.

Аб карэспандэнцыях з вёсак.

У перадавым артыкуле віленскага „Słowa“ ад 17-III. г. г. між іншым чытаем гэтыя словы пана К.:

...У тых часопісах (г. з. у беларускіх газэтах) спецыяльную рубрыку становіць г. зв. карэспандэнцыі з вёскі, фабрыкаванья пераважна ў рэдакцыйным бюрку і прадстаўляючыя ў найчарнейшых хварбах здарэньні, г. званана прасьледаваньня Беларусаў...

Калі пан К. мае гонар і лічыцца са сваімі славамі, дык просім зайсьці і прагледзець вось тую карэспандэнцыю, якая прыходзе з вёскі, ды праканаецца якая тут робіцца фабрыкацыя. Напэўна можам сказаць, што пан К. знойдзе ў ёй без параўнаньня большы лік гэтых фактаў ды яшчэ чарнейшых ад тых, што зьяшчаюцца ў газэце.

Рэдакцыя.

гункавых калей. Ува ўсіх парахавых і аружэйных фабрыках ідзе пасьпешная праца. Гэта надта трывожыць Італію, якая хоча панавыць на Балканах. Дык вось, каб не дапусьціць да фактычнага панаванья і гатуецца Югаславія да вайны.

Масква і лодзінская забастоўка.

Рыская газэта „Сегодня“ зьяшчае вестку аб тым, што ў савецкіх газэтах абвешчаны заклік прыйсьці на дапамогу лодзінскім забастоўшчыкам. Лодзінскай забастоўцы бальшавікі прыдаюць глыбока палітычны характар.

Пратэст Радавага Саюзу.

Урад Радавага Саюзу цераз свайго пасланьніка ў Рыме перадаў пратэст італьянскаму ўраду проці ратыфікацыі Італіяй захвату Румыніі Бесарабіі.

Абніжэньне падатку але... у Амэрыцы.

Сэкрэтэр Скарбу Мэлылэн заявіў, дзеля таго, што ёсьць звышка даходаў над выдаткамі, хутка будзе паніжаны дахадовы падатак у Злучаных Штатах Паўночнай Амэрыкі.

Нязвычайны віхор.

18-га гэтага сакавіка праз штат Арканзас у Паўночнай Амэрыцы прайшоў нязвычайнай сілы віхор. У м. Грынфорет забіта 25 чалавек.

НАШАЯ ПОШТА.

Я. Сумнаму. Вашыя вершы немагчыма зьясьціць.

Я. П-к, Рыбацкаму, Obserwatoru: Матэр'ялы атрымалі, пастараемся зьясьціць.

Сыну Яна з-пад Жалудка: Карэспандэнцыю зьяшчаем, пішыце больш.

Міколу І.: За пару дэён пасылаем Вам пісьмо.

Марозу А., Барабану Ю., Шынтару А., Сяргейчыку, С. Мішчуку, Ул. Буйневічу, Пракапцу Рыг., Гарнаму, М. Позыняку, Малиноўскаму М., Жаку, Я. Сапоцьку, Мікалаю В. — газэту пасылаем.

Дасталі ад:

М. Акачэнка ўладыслава, Станыца, Махамэта Івана, Слабка ўладыслава, Тамашэўскага Аляксандра — па 2 зл.

Жаўрыцкага А., Сымонкі В., Паплавіча Замінакі В., Шымболіна С., Сяргейчыка В., Карча В., Дабучына А., Паліцы П.—па 1 зл.

АБВЕСТКІ:

Сьвяткаваньне 9 угоднаў абвешчваньня Незалежнасьці Беларусі.

Ініцыятыўная група па арганізацыі сьвяткаваньня 9-х угодкаў абвешчваньня Незалежнасьці Беларусі гэтым даводзіць да ведама беларускага грамадзянства, што хто хоча прыняць удзел у сьвяткаваньні, павінен загадзя запісацца ў Беларускам Інстытуце Гаспадаркі і Культуры (Завальная 6—5) у гр. Г. Карузянкі (шгодня ад гадзіны 10—3).

Лічычыся аднак з труднымі матэр'яльнымі абставінамі Беларусаў — ініцыятыўная група паставіла зьмешчыць складку з 10 і 8 зл. на 3 зл. для мужчын і 2 зл. для кабет. Студэнты плацяць палавіну.

Сьвяткаваньне адбудзецца ў салі „Жоржа“ (Міцкевіча 22) а гадз. 7.

Парадак сьвяткаваньня:

У пятніцу 25-га сакавіка а 10 гадзіне адбудзецца набажэньства ў касцэле сьв. Мікалая, а 11 гадзіне будзе адпраўлены малебен у Прэчысьценскім Саборы.

Урачыстая акадэмія і раўт адбудуцца вечарам а 7 гадзіне ў салі „Georges'a“ (Міцкевіча 22). Уваход на акадэмію і раўт толькі па запросінах.

Ініцыятыўная Група па арган. сьвяткаваньня.

Фруктовыя дрэвы (прышчэпы) і ягадныя кусты,

вырашчаныя на месцы ў савадзтве „Мазалёва“ МОЖНА ТАМ КУПІЦЬ У ВЯЛІКІМ ВЫБАРЫ.

Заказы прыймаюцца:

Вільня, Завальная 6 кв. 2, а таксама на месцы ў савадзтве.

Цэны даступныя.

Беларуская Кнігарня „Пагоня“

Вільня, Завальная 7.

Прадае на месцы і высылае на правінцыю беларускія кніжкі рожнага зместу, сцэнічныя творы, школьныя падручнікі, пісьменныя прылады і інш.

На правінцыю Кнігарня пасылае кніжкі наложным плацяжом, лічычы найніжэйшыя цэны.

Хто хоча выпісаць кніг павінен прыслаць адкрытку, падаючы толькі свой адрэс і назовы кніжак, якія патрабуе. Кнігарня адразу споўніць заказ, за які трэба заплаціць на пошце пры атрыманьні кніжак. З заказамі зварочвайцеся на адрэс: Вільня, Завальная 7, кнігарня „Пагоня“.